

Sygn. akt IV U 1535/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 września 2019 r.

Sąd Okręgowy w Zielonej Górze, IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Bogusław Łój

Protokolant: sekretarz sądowy Joanna Dejewska vel Dej

po rozpoznaniu w dniu 05 września 2019 r. w Zielonej Górze

sprawy z odwołania **M. K.**

od decyzji **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.**

z dnia 03.09.2018 r. znak (...)

o wysokość renty

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdza, iż uzyskane przez wnioskodawcę świadczenie rehabilitacyjne otrzymywane z austriackiego systemu ubezpieczeń społecznych nie pomniejsza renty z tytułu niezdolności do pracy wnioskodawcy, a więc kwoty wymienione w załącznikach do tej decyzji z dnia 30.08.2018 r. i 31.08.2018 r. o miesięcznym rozliczeniu renty w wysokościach tam określonych nie są świadczeniem nienależnym.

SSO Bogusław Łój

Sygn. akt IV U 1535/18

UZASADNIENIE

Decyzją z 03.09.2018 r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. przeliczył rentę wnioskodawcy M. K. od 01.07.2018 r. Wysokość świadczenia do wypłaty wyniosła 522,78 zł. Zakład stwierdził ponadto, że ze względu na zmianę miejsca zamieszkania na Austrię, dopłata do minimum nie przysługuje.

Pismami z 30.08.2018 r. i 31.08.2018 r., znak: (...), organ rentowy poinformował wnioskodawcę, że dokonał miesięcznego rozliczenia renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z przychodem osiągniętym za granicą. W zestawieniach przedstawiających skutki osiągnięcia przychodu i nie dokonania dobrowolnej wpłaty na FUS wskazano, że kwota nienależnie pobranych świadczeń za każdy z miesięcy od września 2016 r. do lutego 2017 r. wynosi po 882,56 zł, a od marca do grudnia 2017 r. po 1 000,00 zł. W zastawieniu oznaczonym jako skutki dobrowolnej wpłaty na FUS podano, że kwota nienależnie pobranych świadczeń wynosi 445,98 zł za wrzesień 2016 r. oraz po 882,56 zł za każdy z miesięcy od października 2016 r. do lutego 2017 r., a także po 1 000,00 zł za każdy miesiąc od marca do maja 2017 r., 447,95 zł za czerwiec 2017 r., po 1 000,00 zł za każdy miesiąc od lipca 2017 r. do grudnia 2017 r.

W odwołaniu od powyższej decyzji wnioskodawca M. K. stwierdził, że jest ona nieprawidłowa. Zdaniem odwołującego się, organ rentowy nie ma prawa pomniejszyć mu renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy pomimo że

odwołujący się pobiera świadczenie rehabilitacyjne w Austrii. Tym samym odwołujący się wniósł o zniesienie obowiązku spłaty kwoty naliczonej przez ZUS, nie rozumiejąc podstawy prawnej nałożonego obowiązku.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, podtrzymując stanowisko wyrażone w pismach z 30.08.2018 r., 31.08.2018 r. i decyzji z 03.09.2018 r.

W uzupełnieniu swojego stanowiska wnioskodawca podał, że świadczenie rehabilitacyjne pobierane przez niego w Austrii nie jest dochodem, nie jest pobierany podatek od tego świadczenia. Nakaz spłaty kwoty, wyliczonej przez ZUS, jest krzywdzący dla wnioskodawcy. Pracownik organu rentowego zapewniał wnioskodawcę, że świadczenia ze sobą nie kolidują.

Pozwany podtrzymał swoje stanowisko, wskazując, że w pouczeniu zawartym w decyzji przyznającej wnioskodawcy rentę pojawiła się informacja o tym, że prawo do renty ulega zawieszeniu albo świadczenie to ulega zmniejszeniu w razie osiągnięcia przychodu z tytułu świadczenia rehabilitacyjnego.

Odnosząc się do stanowiska pozwanego, wnioskodawca podał, że pouczenia, na które powołuje się ZUS, nie uzasadniają twierdzenia, że wnioskodawcy nie przysługuje renta. Ponadto nie wykazano spełnienia warunków, w wyniku których wnioskodawca ma być pozbawiony prawa do uzyskiwania renty w Polsce.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

Wnioskodawca M. K., urodzony (...), na mocy decyzji organu rentowego z 30.11.2017 r., znak: (...), nabył uprawnienia do renty z tytułu niezdolności do pracy w kwocie zaliczkowej od 26.08.2016 r., tj. od powstania całkowitej niezdolności do pracy, do 30.04.2018 r.

Decyzja z 30.11.2017 r. zawierała pouczenie, że „prawo do renty ulega zawieszeniu albo świadczenie to ulega zmniejszeniu w razie osiągnięcia przychodu z tytułu zatrudnienia, służby lub innej pracy zarobkowej albo prowadzenia pozarolniczej działalności (w tym także za granicą, chyba że umowy międzynarodowe w dziedzinie ubezpieczeń społecznych stanowią inaczej) oraz pobierania zasiłków: chorobowego, macierzyńskiego, opiekuńczego, wyrównawczego, świadczenia rehabilitacyjnego i wyrównawczego, dodatku wyrównawczego, a także wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy”.

13.03.2018 r. organ rentowy wydał decyzję ostateczną o przyznaniu renty.

Decyzją z 15.06.2018 r. ponownie ustalono wnioskodawcy prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy od 01.05.2018 r. do 30.09.2018 r.

Za miesiące od września 2016 r. do grudnia 2017 r. ZUS wypłacał wnioskodawcy rentę z dopłatą do minimalnej wysokości. Dopłatę do minimum stanowiła różnica między kwotą najniższej polskiej renty z tytułu niezdolności do pracy a kwotą wynikającą z sumy polskiej renty proporcjonalnej oraz zagranicznej renty przeliczonej na złote.

Wnioskodawca ma miejsce zamieszkania w Austrii, gdzie, otrzymując rentę, otrzymywał świadczenie będące odpowiednikiem polskiego świadczenia rehabilitacyjnego.

okoliczności niesporne, ustalone na podstawie akt organu rentowego

Sąd rozważył, co następuje.

Odwołanie okazało się zasadne.

W pierwszej kolejności wyjaśnienia wymaga, że zakres zaskarżenia w niniejszej sprawie obejmował nie tylko decyzję z 03.09.2018 r., ale też treść rozstrzygnięć zawartych w pismach z 30.08.2018 r. i 31.08.2018 r., znak: (...), w których organ rentowy określił kwoty nienależnie pobranych świadczeń.

Organ rentowy nie nazwał tych pism decyzjami, dlatego zrozumiałe jest, że wnioskodawca ich nie zaskarżył odrębnym odwołaniem.

Zaskarżył natomiast decyzję z 03.09.2018 r. Decyzja ta treścią odpowiada rozstrzygnięciom zawartym w pismach – podano w niej, że ze względu na zmianę miejsca zamieszkania na Austrię dopłata do minimum nie przysługuje. Zatem uznać należy, że skarżąc decyzję, wnioskodawca skutecznie zaskarżył też rozstrzygnięcia zawarte w ww. pismach.

Przedmiotem sporu było więc ustalenie, czy pozwany zasadnie określił wnioskodawcy kwoty nienależnie pobranego świadczenia, uzasadniając to tym, że wnioskodawca pobierał rentę pomimo osiągania przychodu z tytułu świadczenia rehabilitacyjnego, będąc prawidłowo pouczonym o konsekwencjach jednoczesnego pobierania tych dwóch świadczeń.

Stan faktyczny dotyczący wszystkich okoliczności niezbędnych dla rozstrzygnięcia sprawy był bezsporny. Wnioskodawca nie kwestionował treści pouczeń oraz tego, że pobierał zarówno rentę z tytułu niezdolności do pracy, jak i świadczenie austriackie będące odpowiednikiem polskiego świadczenia rehabilitacyjnego. Nie kwestionował też wycień organu rentowego – przy założeniu, że stanowisko pozwanego jest prawidłowe co do istoty.

Zgodnie z art. 138 ust. 1 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 1270 ze zm.), osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu.

Zgodnie z ust. 2 pkt 1, za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu ust. 1 uważa się świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania.

Obowiązek pouczenia spoczywa na organie rentowym, samo zaś pouczenie powinno być wyczerpujące, zawierające informację o obowiązujących w dniu pouczenia zasadach zawieszalności prawa do świadczeń. Brak pouczenia zwalnia osobę bezpodstawnie pobierającą świadczenia z obowiązku ich zwrotu. Pouczenie takie nie może być abstrakcyjne, obciążone brakiem konkretności, a w szczególności nie może odnosić się do wszystkich hipotetycznych okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń. Pouczenie takie nie mogłoby być uznane za należyte i rodzące po stronie świadczeniobiorcy obowiązek zwrotu świadczenia (wyrok SA w Lublinie z 13.06.2019 r., sygn. akt III AUa 572/2018).

W niniejszej sprawie Organ rentowy prawidłowo pouczył wnioskodawcę, że prawo do renty ulega zawieszeniu albo świadczenie to ulega zmniejszeniu w razie pobierania świadczenia rehabilitacyjnego.

Tyle że z pouczenia nie wynika, że dotyczy ono świadczenia austriackiego będącego odpowiednikiem świadczenia polskiego.

Treść informacji brzmi: „albo prowadzenia pozarolniczej działalności (w tym także za granicą) [...] oraz pobierania [...] świadczenia rehabilitacyjnego”. Skoro dodatkowo zaznaczono, że chodzi o pozarolniczą działalność „także za granicą”, to brak takiej wzmianki po wyrażeniu „świadczenie rehabilitacyjne” każe sądzić, że chodzi wyłącznie o świadczenie polskie. Już z tej przyczyny pouczenie w niniejszej sprawie było niewystarczające, ponieważ nie odnosiło się do sytuacji wnioskodawcy.

Zresztą inny sens pouczenia – tzn. odnoszący się do świadczeń zagranicznych – nie wchodzi w grę, ponieważ nie sposób sformułować określenia pokrywającego wszelkiego rodzaju świadczenia otrzymywane na podstawie prawa innych państw, niż Polska. Przecież w każdym kraju świadczenia mogą mieć różną nazwę i różne warunki ich przyznawania, nie sposób wówczas uznać ich za świadczenia wymienione w pouczeniu, wyraźnie odnoszącym się do świadczeń zdefiniowanych w ustawie z 25.06.1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 645 ze zm.).

Polskie prawo przewiduje więc jedno świadczenie rehabilitacyjne – określone w Rozdziale 3 ww. ustawy. Tego świadczenia wnioskodawca nie pobierał.

Nawet jeśli dane świadczenie zagraniczne po przetłumaczeniu na język polski nazywa się tak samo, ma analogiczną funkcję i warunki przyznania, to nie można uznawać go za to samo świadczenie, które jest wymienione w pouczeniu i przepisach polskich.

Wnioskodawca pobrał sporne świadczenia, nie będąc pouczonym o braku prawa do ich pobierania, co oznacza, że nie były to świadczenia nienależne w rozumieniu art. 138 ustawy emerytalnej.

Zaskarżona decyzja podlegała zatem zmianie.

Mając powyższe na względzie, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., orzeczono jak w sentencji wyroku.